

Тема 10: Правове регулювання відносин в сфері захисту персональних даних.

ПЛАН ЛЕКЦІЇ

1. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ОСОБУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ
2. ПЕРСОНАЛЬНІ ДАНІ ЯК ОБ'ЄКТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРАВОВІДНОСИН ЗА УЧАСТЮ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ
3. РЕЄСТРАЦІЇ БАЗ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ

ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА

1. ОСОБЛИВОСТІ ВІДНОСИН, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ЗАХИСТОМ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ ПІД ЧАС ЇХ ОБРОБКИ

САМОСТІЙНА РОБОТА

1. ЗАГАЛЬНІ ТА ОСОБЛИВІ ВИМОГИ ДО ОБРОБКИ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ
2. ПОРЯДОК ДОСТУПУ ДО ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ. КОНТРОЛЬ ЗА ДОДЕРЖАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ.

Захист інформації про особу гарантовано Конституцією України. Частина друга статті 32 Конституції України не допускає збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Статтею 23 Закону України "Про інформацію" встановлено, **що інформація про особу** – це сукупність документованих або публічно оголошених відомостей про особу.

Основними даними про особу (персональними даними) є:

- національність,
- освіта,
- сімейний стан,
- релігійність,
- стан здоров'я, а також адреса, дата і місце народження.

Персональні дані – окремі відомості про фізичну особу чи сукупність таких відомостей, що ідентифіковані або можуть бути ідентифікованими.

Джерелами документованої інформації про особу є видані на її ім'я документи, підписані нею документи, а також відомості про особу зібрані державними органами влади та органами місцевого самоврядування в межах своїх повноважень.

Крім того, суспільні відносини щодо збирання, зберігання, використання та поширення інформації про особу регулюються Законами України "Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах" та "Про Державний реєстр фізичних осіб-платників податків та інших обов'язкових платежів", Указами Президента України від 11 січня 2002 року № 12 "Про заходи щодо реєстрації фізичних осіб" та від 10 березня 2005 року № 457 "Про внесення змін до Положення про паспорт громадянина України для виїзду за кордон та визнання такими, що втратили чинність, деяких указів Президента України", Постановою Верховної Ради України „Про затвердження положень про паспорт громадянина України та свідоцтво про народження" від 26 червня 1992 року № 2503-XII, постановами Кабінету Міністрів України від 28 вересня 1996 року № 1182 „Питання паспортизації громадян", від 6 листопада 1997 року № 1232 „Про заходи щодо запровадження ідентифікаційних номерів фізичних осіб - платників податків та інших обов'язкових платежів", від 4 червня 1998 року № 794 "Про затвердження Положення про організацію персоніфікованого обліку відомостей у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування", від 15 березня 2006 року № 327 "Про створення Державної інформаційної системи реєстраційного обліку фізичних осіб та їх документування" тощо.

Планом заходів із виконання обов'язків та зобов'язань України, що випливають з її членства в Раді Європи, затвердженим Указом Президента України від 20 січня 2006 року № 39, (до підпункту 13.17 Резолюції Парламентської Асамблеї Ради Європи „Про виконання обов'язків та зобов'язань Україною" від 5 жовтня 2005 року № 1466) передбачено вжити заходів із забезпечення дотримання права на недоторканність особистого життя, для чого, зокрема, подати в установленому порядку Президентіві України для наступного внесення на розгляд Верховної Ради України проект Закону про захист інформації про особу (персональних даних).

Раді Європи, членом якої є Україна, прийнято більше ста правових документів, рекомендації тощо, спрямованих на врегулювання суспільних відносин в інформаційній сфері, , зокрема, Директива 95/46/ЄС Європейського парламенту і Ради від 24 жовтня 1995 року "Про захист фізичних осіб при обробці персональних даних і про вільне переміщення таких даних", Директива 97/66/ЄС Європейського парламенту і Ради від 15 грудня 1997 року "Про обробку персональних даних і захисту права на невтручання в особисте життя в телекомунікаційному секторі" та Конвенція № 108 Ради Європи від 28 січня 1981 року „Про захист осіб стосовно автоматизованої обробки даних особистого характеру" (підписано від імені України 20 серпня 2005 року), які мають бути враховані під час підготовки проекту Закону про захист інформації про особу (персональних даних).

Персональні дані – будь-яка інформація про фізичну особу, що ідентифікована або може бути ідентифікованими.

Так, згідно зі статтею 1 цієї Конвенції її метою є забезпечення на території кожної Сторони для кожної особи незалежно від її національності або помешкання поважання її прав і основних свобод, зокрема її права на недоторканність особистого життя, стосовно автоматизованої обробки даних особистого характеру, що її стосуються.

Згідно зі статтею 6 вказаної Конвенції дані особистого характеру, що свідчать про расову належність, політичні або релігійні чи інші переконання, а також дані особистого характеру, що стосуються здоров'я або статевого життя, не можуть піддаватися автоматизованій обробці, якщо внутрішнє право не забезпечує відповідних гарантій.

Згідно з Директивою 95/46/ЄС Європейського парламенту і Ради від 24 жовтня 1995 року "Про захист фізичних осіб при обробці персональних даних і про вільне переміщення таких даних" персональні дані означають будь-яку інформацію, що стосується встановленої фізичної особи чи фізичної особи, яку можна встановити ("суб'єкт даних"). Особа, яку можна встановити, є особа, яку можна встановити прямо чи непрямо, зокрема за допомогою ідентифікаційного коду або одного чи більше факторів, притаманних фізичним, фізіологічним, розумовим, економічним, культурним чи соціальним захистам її особистості

Директива 97/66/ЄС Європейського парламенту і Ради від 15 грудня 1997 року "Про обробку персональних даних і захисту права на невтручання в особисте життя в телекомунікаційному секторі" застосовується до обробки персональних даних у зв'язку з наданням загальнодоступних телекомунікаційних послуг в телекомунікаційних мережах загального користування в Європейському Співтоваристві, зокрема, через цифрову мережу зв'язку з комплексними послугами та цифрові мобільні мережі загального користування.

Ідентифікація – це надання об'єкту унікального імені або числа. Встановлення справжності полягає у перевірці, чи є особа або об'єкт, який перевіряється, насправді тим, за кого себе видає

Ідентифікаційні документи фізичної особи – це документи у вигляді картки встановленого зразка, що є матеріальним носієм інформації про фізичну особу персонального характеру, яка міститься у певному реєстрі.

Персональні дані, закріплені в нормативно-правових актах, зокрема в Законі України «Про інформацію», де визначаються загальні положення про інформацію, та спеціальному Законі України «Про захист персональних даних» (далі — Закон), що був прийнятий відповідно до Конвенції Ради Європи «Про захист особистості у зв'язку з автоматичною обробкою персональних даних» № 108 (далі — Конвенція).

- ▶ Головним завданням Закону є створення правової бази для державного регулювання суспільних відносин з метою дієвого захисту інформаційних прав у сфері персональних даних і встановлення прав та гарантій, обов'язків та відповідальності всіх суб'єктів, пов'язаних із захистом персональних даних.
- ▶ Норми цього Закону стосуються буквально будь-якого бізнесу, незалежно від масштабу або географічної належності, який працює з клієнтами або має найманих працівників та збирає й обробляє дані про них. Насамперед, це промислові підприємства, банки, страхові компанії, телекомунікаційні компанії, у тому числі оператори фіксованого і мобільного зв'язку, інтернет-провайдери, компанії, що займаються рекламною діяльністю, маркетингом, видавничою справою тощо.

Персональні дані — відомості про фізичну особу, які у своїй сукупності дають можливість конкретно ідентифікувати таку особу.

Мінімальною сукупністю відомостей, які становлять персональні дані, є:

- прізвище, повні ім'я та по батькові особи разом з датою народження та/або: домашньою чи робочою адресою; поштовою адресою; електронною адресою; місцем роботи; займаною посадою; номером телефону; реєстраційним номером облікової карти платника податків, номером картки соціального страхування чи іншого особистого документа; особистою фотокарткою.

Компромісним варіантом має бути створення реєстру володільців баз персональних даних, тобто реєстру фізичних або юридичних осіб, яким законом або за згодою суб'єкта персональних даних надано право на їх обробку та які затверджують мету, встановлюють склад та процедури обробки інформації у базі ПД.

Наступною частиною Закону, що викликає непорозуміння суб'єктів господарювання, є сукупність норм, які встановлюють порядок обробки, в тому числі використання та видалення ПД.

Порядок реєстрації баз персональних даних регулюється Законом України «Про захист персональних даних» та Положенням про Державний реєстр баз персональних даних та порядок його ведення, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 25 травня 2011 р. N 616 (далі - Положення).

- ▶ База персональних даних підлягає державній реєстрації шляхом внесення відповідного запису Державною службою з питань захисту персональних даних до Державного реєстру баз персональних даних.
- ▶ ДСЗПД здійснює реєстрацію баз персональних даних, а також вносить зміни до відомостей, що містяться в Реєстрі, про зареєстровану базу персональних даних на підставі заяви, поданої володільцем такої бази або уповноваженою ним особою (далі - заявник). Реєстрація баз персональних даних здійснюється за заявочним принципом шляхом повідомлення.

Така заява повинна містити:

- ▶ - звернення про внесення бази персональних даних до Реєстру;
- ▶ - інформацію про володільця бази персональних даних:
 - ▶ - найменування, резидент/нерезидент, код платника податків згідно з ЄДРПОУ або податковий номер (для резидента), місцезнаходження - для юридичних осіб;
 - ▶ - прізвище, ім'я та по батькові (за наявності), громадянство, номер, серія паспорта та орган, що його видав, а також для громадян України реєстраційний номер облікової картки платника податків (не подається фізичними особами, які через свої релігійні переконання відмовилися від присвоєння реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідним органам державної влади, що підтверджується відміткою в паспорті), місце проживання - для фізичних осіб;
- ▶ - інформацію про найменування і місцезнаходження бази персональних даних:
 - ▶ - адреса фактичного розміщення - для баз даних у формі картотек;
 - ▶ - фактичні адреси зберігання носіїв інформації - для баз даних в електронній формі;
- ▶ - інформацію про мету обробки персональних даних у базі персональних даних з посиланням на нормативно-правові акти, положення, установчі чи інші документи, які регулюють діяльність володільця бази персональних даних, у тому числі про їх категорії та правові підстави такої обробки;
- ▶ - інформацію про інших розпорядників баз персональних даних:
 - ▶ - найменування, резидент/нерезидент, код платника податків згідно з ЄДРПОУ або податковий номер (для резидента), місцезнаходження - для юридичних осіб;
 - ▶ - прізвище, ім'я та по батькові (за наявності), громадянство, номер, серія паспорта та орган, що його видав, а також для громадян України реєстраційний номер облікової картки платника податків (не подається фізичними особами, які через свої релігійні переконання відмовилися від присвоєння реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідним органам державної влади, що підтверджується відміткою в паспорті), місце проживання - для фізичних осіб;
- ▶ - документ, що підтверджує зобов'язання стосовно виконання вимог законодавства щодо захисту персональних даних.

ДСЗПД у зв'язку з отриманням заяви вносить до Реєстру такі відомості:

- ▶ інформація про заявника;
- ▶ найменування бази персональних даних;
- ▶ дата реєстрації заявником та вихідний номер (за наявності) заяви.